

2. 5. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

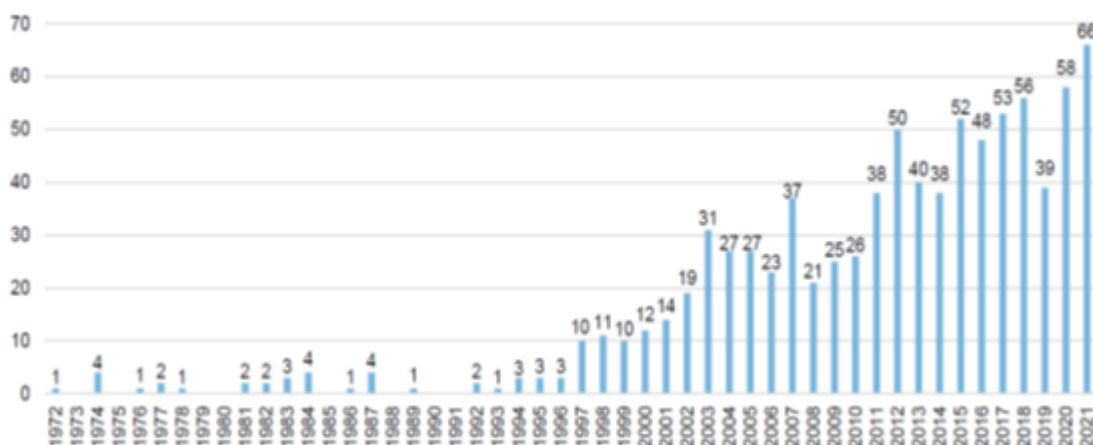
Investiční arbitráže v roce 2021: Rekordní rok

Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic (ICSID) v americkém Washingtonu zaznamenalo v roce 2021 další rekordní nárůst nových žalob zahraničních investorů proti státům. V minulém roce jich bylo registrováno 66, což představuje nárůst oproti roku 2019 skoro o 40 %. Česko aktuálně vede celkem pět investičních arbitráží.

Instituce ICSID byla založena v roce 1966 Úmluvou o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států (tzv. Washingtonská úmluva) a je součástí Světové banky. Jejím cílem je především podporovat firmy i státy v mezinárodních investicích tím, že nabízí platformu pro řešení sporů vzniklých z investic. Je rovněž k dispozici pro spory mezi státy v rámci investičních smluv a dohod o volném obchodu. Účelem ICSID je také šíření povědomí o mezinárodním právu v oblasti zahraničních investic.

Rok 2021 byl rekordní co do počtu podaných nových žalob

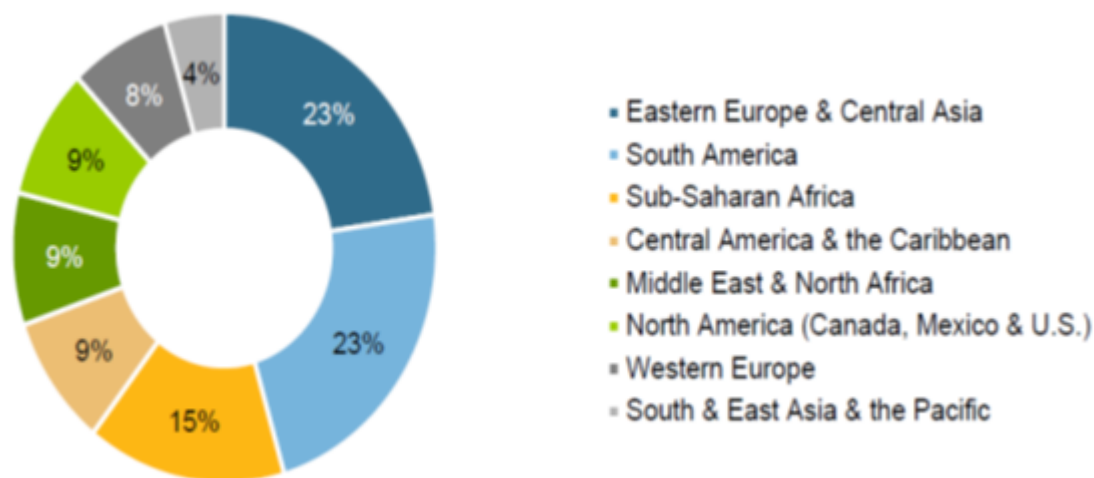
V současnosti ICSID registruje celkem 297 probíhajících arbitráží. Za poslední rok přibylo 66 nových případů, což je zatím ve více než padesátileté historii ICSID rekordní přírůstek. I z přiloženého grafu je vidět vzrůstající trend počtu nových kauz. Počty nových arbitráží ze zahraničních investic tak následují nárůst objemu zahraničních investic a zvyšující se počet uzavřených mezinárodních investičních dohod. Zatímco v roce 1980 takovýchto dohod bylo uzavřeno okolo 400, v dnešní době již tento počet přesahuje číslovku 3200. Právě ICSID je pak často užíván jako fórum pro řešení sporů z investic.

Kromě rekordního počtu nově zahájených řízení lze konstatovat, že minulý rok výrazně nevybočil z trendové řady posledních let. Ve většině případů (60 %) je i nadále důvodem pro zahájení nových arbitráží tvrzené porušení dvoustranné dohody o podpoře a ochraně zahraničních investic.

I nadále patří mezi nejčastější účastníky řízení státy z regionu Východní Evropy a Střední Asie. Společně s regionem Jižní Ameriky jsou tyto regiony odpovědné skoro za necelou polovinu (konkrétně 46 %) všech nových sporů, které se před ICSID projednají. Potvrzují se tak trendy

minulých let, kdy ze zmíněných regionů přicházela většina nových sporů. Nadále setrvale klesá zastoupení regionů Západní Evropy a Severní Ameriky, které jsou zastoupeny pouze z 8 %, resp. z 5 % nových případů.

Je zajímavé vsadit tato čísla i do kontextu národnosti jednotlivých rozhodců, kteří arbitráže rozhodují. Takové statistiky ICSID také sleduje a zveřejňuje. I přes zjevný trend nárůstu sporů z Východní Evropy, Střední Asie a Jižní Ameriky je dlouhodobě prakticky národnostně neměnné obsazování rozhodčích senátů. Rozhodci u ICSID pochází z více než 2/3 ze zemí západní Evropy (cca 43 %) a Severní Ameriky (USA, Mexiko, Kanada).

Úspěšnost žalob zahraničních investorů před ICSID

Ze statistiky arbitráží, které byly ukončeny v roce 2021 (tedy zahájeny v letech předcházejících), lze celkově shrnout, že bylo meritorně rozhodnuto ve více než dvou třetinách případů, z čehož prakticky v polovině případů bylo žalobě alespoň částečně vyhověno. Tento závěr o úspěšnosti investičních arbitráží také odpovídá dlouhodobým statistikám ICSID z předchozích let. Celková úspěšnost podané žaloby se tedy pohybuje okolo 30 %.

Mírně se naopak zvýšil počet případů, kde bylo řízení ukončeno na žádost obou stran, těch bylo minulý rok 22 %.. Jedním z důvodů ukončení arbitráží smírným způsobem jsou bezpochyby i vysoké náklady, které musí za účelem projednání ve věci vynaložit; jedná se až o statisíce dolarů. Zároveň je nutno říct, že kromě vysokých nákladů přispívá k ukončení řízení na žádost obou stran také samotná délka trvání investičních sporů; investiční arbitráže mohou trvat i několik let. Například poslední ukončená arbitráž zahájená u ICSID českým investorem, jednalo se o kauzu *ENERGO-PRO vs. Bulharsko*, trvala více než šest let.

Aktuální arbitráže Česka a Slovenska

Před ICSID je aktuálně vedena pouze jedna arbitráž proti Česku a jedna proti Slovensku. V případě ČR je to žaloba podaná v září 2020 společností JCDecaux SA, přičemž ze stránek ICSID vyplývá, že případ zatím rozhodnut nebyl a zatím se řeší procesní otázka příslušnosti. Zároveň byl po více než čtyřech letech v listopadu minulého roku vynesena rozhodčí nález ve věci *Pawlowski AS a Project Sever vs. Česká republika*. Arbitři sice uznali, že ČR porušila svým jednáním mezinárodní právo, ale žalobce nedoložil, že mu byla způsobena jakákoliv škoda. ČR tedy nemusela hradit žádnou náhradu újm. Podle nálezu obě strany ponosou své náklady na vedení sporu.

Za minulý rok přibyla u ICSID nová arbitráž, ve které společnost Discovery Global LLC podala žalobu na Slovenský stát. Discovery Global LLC tvrdí, že slovenské orgány brání společnosti v provádění vrtných prací již od roku 2017, ačkoli její slovenská dceřiná společnost Discovery Alpine Oil and Gas (AOG) je držitelem příslušné licence.

Co se týče kauz u ICSID, kde je investorem (tedy žalobcem) společnost z ČR, taková probíhá aktuálně pouze jedna, a to případ *ČEZ vs. Bulharsko*. Obdobná kauza, tedy případ *ENERGO-PRO vs. Bulharsko*, byl nedávno rozhodnut. Jedinou arbitráží slovenského investora u ICSID byla nedávná kauza *Poštová banka a ISTROKAPITAL vs. Řecko*.

Kromě žalob vedených podle pravidel ICSID se proti ČR vede i několik dalších investičních arbitráží, a to podle pravidel Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (pravidla UNCITRAL). Podle těchto pravidel byl také rozhodnut prozatím poslední investiční spor, jež vůči ČR vedla společnost Alcor Holdings Ltd. Tato žaloba byla nedávno v celém rozsahu odmítnuta.

Nejnovějším sporem, který byl zahájen již v tomto roce, je spor žalobce Izraelského občana Asaela Haleviho, jež žaluje ČR na náhradu škody a ušlého zisku přesahující 133 milionů Kč. Podstatou sporu je údajně zmařený stavební záměr žalobce postavit obytný komplex bytových a řadových domů v Praze-Ďáblicích. Kromě tohoto sporu a zmíněné arbitráže společnosti JCDecaux SA patří mezi aktuálních pět investičních arbitráží proti ČR dlouholetý spor společnosti Diag Human SE, dále spor kyperských společností WCV Capital Ventures a Channel Crossings ohledně rušení povolení k provozování videoloterijních terminálů a tzv. solární arbitráž společnosti Natland.

Mgr. Lukáš Hoder, LL.M.,
advokát

Mgr. Kryštof Petrusek

CERHA HEMPEL
Kališ & Partners

[CERHA HEMPEL Kališ & Partners](#)

110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 111 711

e-mail: office@cerhahempel.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)